

Sindikata smatra kako je ovakav pristup pogrešan iz razloga što ne uzima u obzir činjenicu „fiskalnog nereda“ kad su u pitanju plaće zaposlenih u javnim službama, posebice u agencijama koje u praksi uopće nisu podložne bilo kakvom sustavu uređivanja plaća.

Predlagatelj nije vodio računa o činjenici da u javnim službama, pored agencija, postoji i čitav niz djelatnosti u kojima su granskim kolektivnim ugovorima zaključenima s resornim ministrima, plaće dodatno povećane kroz dodatke na posebne uvjete rada i to u minimalnom postotku za sve zaposlene, bez obzira jesu li posebni uvjeti rada uopće prisutni. Tako su plaće zaposlenih u zdravstvu po ovoj osnovi više za najmanje 5, a plaće zaposlenih u socijalnoj skrbi za 10 posto od državnih službenika koji rade na istovrsnim poslovima, dok je u kulturi granskim kolektivnim ugovorom pored dodataka na posebne uvjete rada čak izvršena korekcija koeficijenta njihovim povećanjem za 10 posto. Samo kad su u pitanju ove grupacije zaposlenih u javnim službama riječ je o više od 75.000 zaposlenih, odnosno za 10.000 više zaposlenih nego u svim državnim službama zajedno.

Stoga se izjednačavanjem plaća u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi s plaćama državnih službenika i namještenika plaće zaposlenih u javnoj upravi ne usklađuju, već se uvodi nova neravnopravnost i hijerarhijski poredak kad su u pitanju plaće zaposlenih u kojem će javne službe imati najviše plaće.

Prijedlogom Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji je 30. srpnja 2009. godine prošao prvo čitanje u Hrvatskom saboru pokušalo se plaće svih zaposlenih u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi svesti na razinu ili ispod razine plaća državnih službenika i namještenika, neovisno o fiskalnim kapacitetima županija, gradova i općina, uz to što se praktično onemogućilo sindikalno organiziranje i kolektivno pregovaranje na lokalnoj razini te prijelaznim odredbama poništio sve zaključene kolektivne ugovore.

Predlagatelj je pri tome gotovo u potpunosti zanemario činjenicu da u velikom dijelu lokalne samouprave već djeluje sustav samoregulacije plaća ovisan o gospodarskim prilikama i proračunskim mogućnostima, koji se očituje u čitavom nizu od poslodavaca reguliranih ili u kolektivnim pregovorima dogovorenih smanjenja osnovice, koeficijenta i materijalnih prava zaposlenika.

Nacrt konačnog prijedloga Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi donosi bitno drugačija rješenja kojima se zakonom uređuje fiskalni okvir za plaće u iznosu od 10 posto ukupnog proračuna županije, grada i općine i raspona koeficijenta od 1 do 5, s mogućnošću kolektivnog pregovaranja o osnovici za izračun plaće, uz

ograničenje u vidu činjenice prima li jedinica lokalne samouprave dotacije iz državnog proračuna ili ne.

Takav nacrt predstavlja bitno kvalitetniji zakonski okvir od zakonskog prijedloga koji je upućen u prvo čitanje, kojim se uvažava velik dio primjedbi Sindikata i udruga jedinica lokalne samouprave.

Međutim, kao i u slučaju Prijedloga Zakona i u slučaju Nacrta konačnog prijedloga Zakona predlagatelj nije izradio dovoljno promišljen i dorađen zakon, ne uzevši u obzir posljedice koje bi mogao proizvesti u praksi te je neophodno prije njegova upućivanja u Hrvatski sabor tekst doraditi, a bilo bi uputno, zbog toga što se konačni prijedlog u bitnome razlikuje od prijedloga koji je prošao prvo čitanje, razmotriti i mogućnost njegova ponovnog upućivanja u prvo čitanje.

S time u svezi Sindikat se očituje na konkretne odredbe Nacrta konačnog prijedloga Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi kako slijedi:

- **Člankom 3.** Uređeno je da osnovicu za obračun plaće i koeficijente župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika određuje dolukom predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne samouprave, pri čemu se zanemaruje mogućnost oporbene situacije u kojoj predstavničko tijelo može nametnuti osnovicu i koeficijente manje čak i od onih službenika i namještenika. Jednaka primjedba stoji i kad su u pitanju naknade iz **članka 6.** Zakona;
- **U članku 4.** maksimalne iznose plaća župana, gradonačelnika i općinskih načelnika trebalo bi urediti sukladno stvarnim, a ne formalnim kriterijima, srazmjerno njihovim odgovornostima i veličini proračuna s kojim raspoložu;
- **U članku 9. stavku 3.** izričaj nije dovoljno jasan, odnosno ostavlja nedoumicu kakav karakter ima prethodno mišljenje predstavničkog tijela neophodno za sklapanje kolektivnog ugovora odnosno osnovice za obračun plaće službenika i namještenika. Postavlja se pitanje može li predstavničko tijelo kroz institut „mišljenja“ blokirati kolektivne pregovore ili čak u dogovoru sa županom, gradonačelnikom ili načelnikom stvoriti preduvjete za utvrđivanje osnovice odlukom, umjesto kolektivnim ugovorom. Ovdje se ponovno otvara pitanje situacije u kojoj u predstavničkom tijelu većinu ima oporba župana, gradonačelnika ili općinskog načelnika, kao što je to slučaj trenutno u Gradu Zagrebu, koja zbog političkih razloga može blokirati kolektivne pregovore, odnosno donošenje odluke o osnovici;
- Određivanje koeficijenata za obračun plaće službenika i namještenika od strane predstavničkog tijela predviđeno **člankom 10.** u suprotnosti je sa kolektivnim pregovorima, budući da se tako kolektivnim ugovorom utvrđena osnovica, odnosno iznos plaće službenika i namještenika može naknadno i jednostrano „korigirati“ od strane poslodavca. Tako npr. gradonačelnik može

biti benevolentan u pregovorima o osnovici, jer u dogovoru s predstavničkim tijelom može rezultate kolektivnog pregovaranja umanjiti ili čak poništiti. Jednako tako, u slučaju da predstavničko tijelo predstavlja oporbu županu, gradonačelniku ili načelniku može doći do poništavanja učinaka kolektivnog pregovaranja, kroz donošenje manjih koeficijenata. Stoga se predlaže, kao i u slučaju osnovice, omogućiti da se o koeficijentima također pregovara, posebice stoga što Zakon ionako predviđa ograničavajući proračunski okvir mase sredstava za plaće, kao i raspon koeficijenata;

- **U članku 14.** kojim se masa sredstava za plaće zaposlenih u jedinicama lokalne i područne samouprave ograničava na 10 posto ukupnih sredstava jedinice potrebno je odgovorno i dokumentirano razmotriti je li to dovoljno za funkcioniranje takvih jedinica, ulaze li u masu i naknade za rad dužnosnika koji dužnost obavljaju bez zasnivanja radnog odnosa, odnosno preciznije utvrditi omjer plaća i naknada zaposlenih s obzirom na strukturu zaposlenih, tj. omjer dužnosničkih plaća i naknada i plaća službenika i namještenika. Sindikat upozorava na mogućnost da, ukoliko se masa sredstava za plaće odredi u nedovoljnom iznosu, odnosno ne utvrdi omjer između dužnosničkih i službeničkih plaća i naknada, jedinice lokalne samouprave započnu s otkazima zaposlenima u pomoćno-tehničkim službama, ali i zaposlenima koji obavljaju informatičke, opće i administrativne, materijalno-financijske i računovodstvene poslove, odnosno s njihovim izdvajanjem („outsourcing“) iz upravnih tijela jedinica lokalne i područne samouprave. Time bi se fiktivno i formalno zadovoljio uvjet odgovarajućeg udjela plaća zaposlenih u ukupnom proračunu jedinice, a u stvarnosti bi se trošak za plaće prenio u trošak za usluge. Postavlja se i pitanje ulaze li u „ukupna proračunska sredstva jedinice“ i sredstva za decentralizirane funkcije poput vatrogastva, zdravstva, odgoja i socijalne skrbi u kojima rade javni službenici (radi se o javnim ustanovama) i u kojima se plaće zaposlenika uređuju sukladno standardima koji vrijede u takvim djelatnostima, ali svejedno utječu na plaće lokalnih službenika i namještenika;

- **U članku 16.** nejasno je što se razumijeva pod „dotacijama“ iz državnog proračuna te tražimo da se ovaj pojam jasno definira posebnim stavkom, odnosno kaže i što se ne smatra dotacijama Također, sukladno analogiji iz članka 15. u kojem se maksimalni iznos plaće župana, gradonačelnika i općinskog načelnika umanjuje za 10, 20 ili 30 posto ukoliko jedinica lokalne samouprave prima dotacije u iznosu od 25, 25-50 i preko 50 posto proračuna jedinice, treba odrediti iznos uvećanja osnovice razmjerno udjelu dotacija u ukupnom proračunu jedinice ili odrediti maksimalni iznos osnovice koji će se umanjiti za 10, 20 ili 30 posto sukladno udjelu dotacija u proračunu jedinice. Smatramo neproduktivnim i nedovoljno fiskalno osjetljivim rješenjem trpiti u „isti koš“, tj. nametati istu osnovicu i koeficijente, jedinice lokalne samouprave koje primaju minimalni i maksimalni iznos dotacija iz državnog proračuna. U istom članku, stavku 3. neprihvatljivo je rješenje po kojem se u jedinicama koje primaju dotacije ne smiju isplaćivati dodaci za uspješnost u radu, jer se ovakvim rješenjem potiče uravnilovka i poništava svrha i učinak ocjenjivanja. Mora postojati

fiskalni prostor za nagrađivanje onih koji ostvaruju natprosječne rezultate rada.

Sukladno gore navedenim primjedbama, a posebice s obzirom na obvezu Vlade RH iz točke II. Sporazuma o socijalnom partnerstvu u reformi državne uprave zaključenog sa Sindikatom 7. listopada 2009. godine, prema kojem je Vlada preuzela obvezu uključivanja predstavnika Sindikata u radnu skupinu za pripremu zakonskih prijedloga i pratećih propisa kojim se reguliraju status i plaće službenika i namještenika u državnoj te lokalnoj i područnoj samoupravi, Sindikat traži da se sa Sindikatom, ali i ostalim socijalnim partnerima, tekst Konačnog prijedloga Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ponovno raspravi prije upućivanja u drugo (ili prvo) čitanje, kako bi se postigla najviša moguća razina konsenzusa o pitanjima koja se njime uređuju.

S poštovanjem,

GLAVNI TAJNIK
Siniša Kuhar